

Forse stap vooruit

de Volkskrant , Woensdag 2 Juli 2003

Op het gebied van goed ondernemingsbestuur bij beursgenoteerde bedrijven heeft Nederland een slechte naam. In de afgelopen jaren dook met regelmaat onverwacht negatief nieuws op over Nederlandse concerns. Daardoor kelderden Commentaar aandelenkoersen en werd soms zelfs de toekomst van het desbetreffende bedrijf ongewis. Een klimaat waar werknemers, investeerders en beleggers niet dol op zijn.

In deze sfeer presenteerde de commissie-Tabaksblat gisteren haar code voor een goed en fatsoenlijk ondernemingsbestuur in Nederland. Hierin schroomt de commissie niet voorstellen neer te leggen die de (financiële) bewegingsvrijheid van commissarissen en bestuurders stevig aan banden legt. Tabaksblat wil dat de code een wettelijke verankering krijgt, die concerns dwingt hele goede argumenten te hebben om niet aan de code te voldoen.

De strenge voorstellen van de commissie komen geen moment te vroeg. Het voorstel sluit een periode af waarin veel tumult is geweest over wanordelijk concernbestuur, slecht controlerende accountants en frauderende bestuurders. Althans, het is de hoop van veel politici, vakbondsbestuurders, bedrijfsbestuurders en werknemers dat deze periode nu voorbij is. Ook Tabaksblat zelf gaf aan dat het de hoogste tijd was om excessen van topondernemers een halt toe te roepen.

Allereerst legt de commissie de excessieve groei van inkomsten aan banden: de variabele beloning van topbestuurders mag de vaste jaarinkomsten met niet meer dan de helft overstijgen. Ook zijn de regels voor toekenning van vergoedingen in opties flink aangescherpt.

Daarnaast gaat wat Tabaksblat betreft de onafhankelijke toezichthouder AFM voortaan de jaarrekeningen op naleving van de code controleren; mag de vertrekpremie van bestuurders niet meer omvatten dan één jaarsalaris; krijgen topmensen een contract voor bepaalde tijd; beslissen aandeelhouders mee over benoemingen van bestuurders en over grote bedrijfsbeslissingen en komt het aantal commissariaten per persoon op een maximum van vijf.

Het is zonder meer een stevig pakket dat op tafel is gelegd. Het kan Nederland in één klap weer een vooraanstaande positie geven in de discussie rond goed ondernemingsbestuur (corporate governance) die ook internationaal speelt. Op Europees niveau is eurocommissaris Bolkestein ook bezig met regelgeving rond goed ondernemingsbestuur. Voorwaarde voor wetslagen is wel dat de wettelijke verankering gestalte krijgt.

In 1996 deed de commissie-Peters al aanbevelingen op het gebied van ondernemingsbestuur. Haar advies gokte op zelfregulering door het bedrijfsleven en was daarom zo vrijblijvend dat er weinig van terecht is gekomen. Als de aanscherping van regels voor bestuurders weer blijft steken in goede bedoelingen, dan is de code een wassen neus.

Dit doemscenario lijkt voorlopig nog ver weg door de stevige stellingname van de commissie-Tabaksblat.